

fers maakt, maar als je de vele voorbeelden bekijkt is er geen twijfel mogelijk dat het virus wel discrimineert. Die discriminatie is niet nieuw, maar inherent aan het bestaande systeem. Het coronavirus maakt de bestaande ongelijkheid zichtbaar.

Onze helden. Gisteren kapot bespaard, vandaag bejubeld

Beste Vlaanderen, wat mij opvalt is dat het niet de mensen zijn met de hoogste lonen en de prestigieuze jobs die Vlaanderen draaiend houden. Het zijn niet de bankiers of de managers die de wereld levend houden. Wie dat wel doen, zijn de mensen in vitale jobs zoals de zorgverleners, de straatvegers, de bakkers, de kassiersters en de rekenvullers, de landbouwers en de arbeiders die ervoor zorgen dat we alles wat we nodig hebben, vinden in supermarkten enzovoort. Opeens zijn deze mensen onze helden. Voor de zorgverleners hebben we er zelfs elke avond om 20 uur een applaus voor over.

Mijn vrouw (verpleegkundige) en zelfs mijn dochters van drie en anderhalf jaar staan aan het raam om te applaudisseren. Ik beken dat ik nog niet heb meegedaan. Niet omdat deze zorgverleners ons applaus niet zouden verdienen, want we zouden elk dag van het jaar voor hen moeten applaudisseren. Ik heb het moeilijk met de hypocrisie van veel mensen. Vandaag applaudisseren ze terwijl ze kort voordien hebben gestemd voor macht-

hebbers die onze gezondheidszorg in de steek hebben gelaten. Neem de huidige premier Sophie Wilmès. Als minister van Begroting heeft ze miljarden bespaard in de gezondheidszorg. Of Maggie De Block, die ook miljarden heeft bespaard. Die besparingen hebben gevolgen. In mijn stad ligt het Sint-Pietersziekenhuis, een referentieziekenhuis voor COVID-19. Dit ziekenhuis moest onlangs bij de burgers smeken om gelddonaties, want ze hadden onvoldoende beademingstoestellen.³⁵ Kan het nog schandaliger?

Er komen heel veel vragen in mij op. Waarom waren diezelfde mensen gisteren geen helden? Waarom hebben de machthebbers, die vandaag lovende woorden hebben voor ‘onze helden’, op al die beroepen bespaard en geen respect getoond voor die mensen? Hoe lang gaan we dat applaus voor de zorgverleners volhouden? Als deze crisis voorbij is, gaan we dan terug naar de normaliteit, dat wil zeggen besparingen in de zorg, overwerkte zorgverleners, stress en burn-outs? Of zoals Daniëlla Calluy, die zorgkundige is op een spoedafdeling, het verwoordde: ‘Voor politieke partijen zijn we nu helden. Maar ná de coronacrisis?’³⁶ Zorgverleners maken zich nu al zorgen over wat gaat volgen na de coronacrisis. ‘Ik hou mijn hart al vast voor de budgettaire discussie die hierna zal volgen. Dan gaan de maskers afvallen. Dan gaat duidelijk worden wie bezorgd is om de mensen en wie bezorgd is om het kapitaal’,³⁷ zegt spoedarts Gerlant van Berlaer. Zullen we na deze crisis een einde maken

aan die besparingen en eindelijk respect tonen voor de zorgverleners die voor ons zorgen?

Beste Vlaanderen, de besparingen en de gevolgen daarvan waren de belangrijkste redenen waarom ik je wilde schrijven. COVID-19 is bij uitstek het voorbeeld van wat de gevolgen zijn van die besparingen. Niet enkel in de zorg, maar ook in andere sectoren waar vandaag mensen werken die we ‘onze helden’ noemen. Zoals spoedarts van Berlaer terecht opmerkt:

‘De echte helden zijn dus de familieleden van de zogezegde helden, want die zien ons zeer weinig, lopen samen met ons grote risico’s om besmet te raken en hebben zelf niet altijd de mogelijkheid om veel te doen.’³⁸

Als we die woorden echt menen over onze helden, dan moeten we bij hoogdringendheid kritisch worden voor onze machthebbers en goed nadenken over de politieke keuzes die we maken voor de toekomst. Want als we dit niet doen en als we niet meer respect tonen voor deze mensen door in hen te investeren, dan zijn onze woorden en ons applaus niets anders dan hypocrisie. Ik kan me inbeelden dat er lezers zijn die twijfels hebben bij deze woorden of ze te hard vinden. Maar midden in de coronacrisis besloot de Vlaamse regering om de loon- en arbeidsvoorwaarden voor het personeel in woonzorgcentra onder druk te zetten en sociale dumping in

de sector te creëren.³⁹ Dit is hoe dankbaar de regering is voor het personeel dat vaak onbeschermd zijn leven riskeert door te blijven werken.

COVID-19 heeft blootgelegd hoe de situatie werkelijk is, niet alleen in de zorg maar ook bij mensen die in armoede leven. Ze geraken volledig geïsoleerd. Hun zorg is niet enkel het virus, maar vooral voldoende eten hebben en strijden tegen eenzaamheid.⁴⁰ Professor Bea Cantillon, een van de belangrijkste armoede-experts in Vlaanderen, zegt: ‘Mensen hebben er geen benul van hoe armen deze lockdown doormaken.’⁴¹ Er zijn gezinnen waar ze met vijf of meer mensen op minder dan 70 vierkante meter moeten leven in woonwijken waar het leven al langer op een laag pitje staat.⁴² ‘Blijf in uw kot!’ luidt de slogan van overheid, maar wat als je ‘kot’ de straat is, zoals voor daklozen of mensen zonder papieren?

Silver economy

Beste Vlaanderen, wat als je ‘kot’ een rusthuis is? Onze rusthuizen hebben een bijzondere slechte reputatie opgebouwd doorheen de jaren. Ze zijn ook niet ontsnapt aan het geweld van het neoliberalisme dat overal maar één ding voor ogen heeft: winst maken. Ook in Vlaanderen, waar het grote kapitaal mooie winsten ziet in de *silver economy*. Zo wordt de economie genoemd die zich focust op mensen boven de vijftig jaar en dan vooral

als ze in rusthuizen terechtkomen. Zelfs de EU⁴³ en de Belgische staat trachten deze economie volop te promoten.⁴⁴

Ook hier heeft COVID-19 naar boven gebracht hoe oudere mensen in rusthuizen worden behandeld. Indien Vlaanderen en de eigenaars van die rusthuizen enig respect zouden hebben voor deze ouderen, dan zouden ze vandaag niet als vliegen vallen. Als we enig respect hadden, dan zouden we hen veel beter beschermen door het personeel dat hen verzorgt de nodige bescherming te bezorgen. Na een maand lockdown was er nog steeds geen beschermingsmateriaal voor alle personeel.

Maar dit is niet het enige probleem in onze rusthuizen. Niet zo lang geleden is het rusthuispersoneel op straat gekomen om de arbeidsomstandigheden en besparingen aan te klagen. In commerciële rusthuizen is er een tekort aan personeel en het personeel is verplicht om de zorg te beperken tot een minimum zodat de grote bazen en aandeelhouders meer winst maken. We hebben gezien in de *Pano*-reportage van de VRT hoe in rusthuizen drie maaltijden worden gemaakt voor minder dan 3,5 euro.⁴⁵ Nochtans dezelfde rusthuizen waar je astronomische bedragen moet betalen om er te kunnen wonen. Ze verkopen zich goed met glanzende folders.

Ik was al kwaad over deze toestanden, maar ik word helemaal razend als ik zie dat meer dan de helft van de mensen die sterven door het coronavirus, sterft in

een rusthuis. Deze oudere mensen hebben het beste van zichzelf gegeven voor Vlaanderen. Ze hebben gewerkt, belastingen betaald, de welvaartsstaat helpen uitbouwen, voor hun kinderen en kleinkinderen gezorgd. En vandaag sterven ze in eenzaamheid. Ik begrijp dit niet en ik wil het nooit begrijpen.